

Амерички експерти о израелском нападу на бродове

Амерички експерти различито коментаришу израелски напад на бродове који су допремали хуманитарну помоћ блокираној Гази. Док једни тврде да је Израел имао право на самоодбрану, други тврде је операција била непромишљена и да ће негативно утицати и на позицију Сједињених Држава које воде ратне операције у две муслиманске земље и настоје да спрече Иран да развије нуклеарно оружје.

По речима организатора, конвој од шест хуманитарних бродова превозио је 10.000 тона хуманитарне помоћи за блокирану Газу у пратњи активиста из око 40 земаља.

Професор политичких наука на Универзитету Џорџ Вашингтон, Нејтен Браун сматра да је пловећи конвој био полузванични пројекат турске владе:

„Очигледно су имали јаку подршку турске владе, односно владајуће коалиције састављене од конзервативних исламиста. Међутим, ту су се нашли и бројни активисти из различитих земаља, укључујући европске, било је и америчких држављана, бивших дипломата, чланова Међународног покрета солидарности, новије организације која се углавном бави пружањем подршке Палестинцима.“

Браун сматра да је главни циљ било деблокирање Газе.

Међутим, Рева Бхала, аналитичарка у приватном истраживачком центра за обавештајне информације Стратфор, се не слаже и тврди да су организатори хуманитарних бродова очигледно желели да створе међународни инцидент и при том наводи снимке које је објавила израелска војска:

„Није се радило само о испорукама хуманитарне помоћи и то се јасно види из медијских извештаја. Циљ није био само да се подрије израелска блокада Газе, него да се појача углед Турске, чији се утицај знатно проширио у региону.“

Стивен Волт, професор за међународно право и међународну безбедност на Универзитету Харвард се осврнуо на последице по положај САД у региону, уколико се Вашингтон уздржи од осуде инцидента који је подстакао анти-израелске протесте широм света.

Волт каже да због огромне финансијске помоћи као и дугогодишње дипломатске заштите коју САД пружају Израелу, свет често поистовећује Америку са сваким потезом Израела. То је посебно случај, наставља он, када Израел предузме војне операције, као што је напад на хуманитарни конвој бродова, који је наишао на осуду широм света:

„Пошто Сједињене Државе и Израел имају тако блиске односе и наши политичари често истичу нераскидивост веза две земље, многи у свету поистовећују израелске потезе са Америком. Најновији промашај Израела нанеће штету америчким напорима на Блиском Истоку. У очима многих у Европи, Азији и другде, Америка изгледа лицемерна, јер се стиче утисак да она прелази преко таквих инцидентата само када је у питању Израел. То ће отежати наше напоре у Ираку и Авганистану, као и кораке према Ирану.“

Осврћући се на оштро реаговање Турске, Волт каже:

„Пре свега, брод на који је извршен напад у међународним водама био је турски. Турска очигледно то сматра нападом на њен суверенитет. Турска и Израел су, иначе, дуго времена одржавале доста блиско стратешко партнерство. Турска је играла улогу дипломатског посредника у многим преговорима између Израела и арапских земаља. Међутим, до првих већих трзавица је дошло када је Израел напао Либан 2006. До још већег раскола је дошло 2009. због израелске војне офанзиве у Гази, која је покренута у жељу напора Турске на отпочињању мировних преговора између Сирије и Израела. Негодовање турске јавности је такође фактор који ниједан турски политичар не може да пренебрегне.“

Цена најновијег инцидента би за Израел могла да буде губитак Турске као стратешког партнера у региону, сматра Волт.

А, захтев Анкаре да НАТО расправља о израелском нападу на турски брод могао би да подстакне већу неслогу између САД и Турске:

„Анкара сматра да би напад на брод, који је пловио под турском заставом могао да се протумачи као напад на земљу-чланицу НАТО-а. А, према Северноатлантском уговору, све чланице треба да бране чланицу која је нападнута. Међутим, мало је вероватно да ће САД подржати захтев Турске да НАТО стане уз њу.“

Међународна кризна група је у свом најновијем извештају осудила израелску акцију, али је такође указала да су САД, Европа и такозвани блискоисточни квартет одговорни за погрешну политику изолације управе Хамаса у Гази, која је кулминирала нападом на хуманитарне бродове. Како наводи МКГ, „за осуду је политика која је довела до инцидента, за који није искључиво одговоран Израел“.

(VOA)